

KRISTUS KUOLEMAN PORTILLA II

Pekka Ervastian esitelmä 4/10 1925

Meillä täällä kristikunnassa ei kovin kauan ole ollut niin selvää tietoa itämaalaisista uskonnoista ja sivistysoloista, ei yhtä selvää ja tarkkaa kuin vanhasta kreikkalais-roomalaisesta sivistyksestä ja myös juutalaisesta. Juutalaisten uskontohan on ollut meille tunnettu, ja jokainen kristitty on saanut tietää jo koulussa, että juutalainen kansa oli aivan erikoinen kansa. Juutalainen kansa oli näiden meidän vanhojen tietojen mukaan oikeastaan ainoa monoteistinen kansa, siis semmoinen kansa, joka uskoi yhteen ainoaan jumalaan, jota vastoin ne toiset kansat, kreikkalaiset ja roomalaiset, olivat, niinkuin tieteellisellä nimellä sanotaan, polyteistejä, ne uskoivat moniin jumaliin. Ja tähän meidän kristittyjen mielestä on ollut hirveän suuri vika, jota vastoin juutalaisten usko yhteen ainoaan jumalaan on ollut erikoinen ansio heille. Mutta kun hieman filosofisemmin ja lähemmin, kuolemanjälkeistä elämää tutkimalla, tarkastamme näitä asioita, huomaamme silloin, jos koetamme olla objektiivisiä, ettemme voi aivan niin umpimähkään kiittää juutalaisia heidän monoteismistaan ja moittia kreikkalaisia ja roomalaisia heidän polyteismistaan. Jos oli monoteismilla etunsa, niin oli polyteismilla suuri siveellinen vaikutus kansoihin. On aina muistettava ja pidettävä mielessä, että todellisesti, filosofisesti sivistyneet kreikkalaiset ja roomalaiset eivät suinkaan olleet polyteisteja siinä merkityksessä, kuin joku raakalaiskansan ihminen voi olla. He uskoivat myöskin siihen ainoaan jumalalliseen elämään, joka oli kaiken takana ja joka sai ilmaisunsa noissa olympialaisissa jumalissa. Sivistynyt kreikkalainen ei siis ollut polyteisti sanan tavallisessa

merkityksessä, hänkin oli tavallaan monoteisti, vaikka se nimi ei silloin ollut paikallaan, kun se täällä meidän yhteiskunnissa on saanut erikoisen merkityksen. Kreikkalainen sanoi, että Zeus, Jupiter, oli korkein jumala taivaassa, mutta hän oli kuitenkin vain yksi monista. Mutta se Jumala, joka kreikkalaisten ja roomalaisten mukaan oli yksi Jumala, se oli pikemmin persoonaton elämänvoima, tajunta, joka ilmeni kaikissa jumalissa.

Mutta kun ajattelemme tavallisia kreikkalaisia ja roomalaisia ihmisiä, niin silloin meillä ei ollut tämä filosofinen kanta niin selvänä. He uskoivat moniin jumaliin, he uskoivat, että taivaassa on Zeus ylijumalana, mutta sitten on kokonainen hovi muita jumalia, jotka ovat hyvin mahtavia.

Mutta mikä oli siveellisenä seurauksena tästä kreikkalaisten ja roomalaisten polyteismista? Se oli suvaitsevaisuus, siinä maailmassa ei käsitetty suvaitsemattomuutta. Kun he itse uskoivat moniin jumaliin, niin heidän ei ollut vaikea käsittää, että oli toisia kansoja, joilla oli muita jumalia. Useinkin he ottivat muiden kansojen jumalia omaan jumalistoonsa, ja he ajattelivat, että löytyi jumalia, joita he eivät tunne.

Sentähden, kun me katselemme kreikkalais-roomalaista sivistystä, varsinkin Rooman valtakunnassa, niin huomaamme, kuinka se suvaitsi kaikkia uskontoja vapaasti. Siellä toteutui semmoinen ihanne, josta me olemme voineet uneksia täällä kristikunnassa, mutta se ei ole täällä vielä toteutunut. Kreikkalaiset ja roomalaiset olivat niin suvaitsevaisia, että he kunnioittivat kaikkia uskontoja. Heidän elämäkatsomuksensa olikin saanut painopisteensä tuossa toisessa kaikista syvimmästä elämänymmärryksestä, nimittäin että se, mikä on totta, oikein, jumalallista, se on kaunista. Kauneus, hieno sivistys, hiottu ajatustapa, viisaus, se oli kreikkalaisen ja roomalaisen sivistyneen käsitys korkeimmasta totuudesta. Jos ihminen pyrki

totuuteen, pyrki hän harmoniaan. He etsivät muotoa sisäiselle elämälle. Ja koska heidän taivaansa oli täynnä kaikenlaisia jumalia, etsivät he muotoja näille jumalille. Ja se synnytti sivistyksen, jossa taiteet nousivat korkealle; kuvaamataide etenkin nousi niin korkealle, ettemme vieläkään ole päässeet sen tasalle. Meidän täytyy vielä tutkia kreikkalaista taidetta, jos tahdomme tietää, mikä on sopusointua. Kun heillä oli tällainen käsitys, että jumalallinen elämä tuli ilmi kauneudessa, niin se luonnollisesti antoi perussävelen heidän kuolemanjälkeiselle taivaalleen ja erikoisen inspiration heidän maanpäälliselle elämälleen. He etsivät kauneutta tässä maanpäällisessä elämässä, he olivat täydellisiä realisteja, ja koska he tahtoivat tulla toimeen tässä elämässä, niin he etsivät kauniita muotoja. He eivät voineet hyväksyä elämässä mitään rumaa, heillä oli omalaatuinen siveellisyytensä, joka ei ollenkaan ollut huono, vaikka me voimme ajatella, että se oli kevytmielinen. Sitä se ei ollut paraimpana aikana, vaan se oli vaatimaton, mutta se pukeutui kauneuden muotoon. Koska se kuului tähän elämään, niin se puhdisti jokapäiväistä elämää, niin että heidän kuolemanjälkeinen elämänsä oli ensin tuossa kiirastulessa, välitilassa, tuonelassa, ikävää, kolkkoa ja harmaata. Kreikkalainen ei tahtonut kuolla, siirtyä toiselle puolelle. Kaikki, mitä hän oli kuullut tuonelan elämästä, oli kolkkoa ja ikävää, häntä kammotti kuolema, hän tahtoi elää täällä kauneuden maailmassa. Ja ainoastaan ne, jotka ymmärsivät, että tuonelan takana oli taivas, että taivaassa ihmisen piti nousta jumalien luo, onnen saarelle, he ainoastaan saattoivat ajatella myötätuntoisesti ja iloisesti kuolemaa. He saattoivat

ajatella, että kuolema oli voitto ihmisille, sillä se vei heidät lähemmäksi kauneuden maailmaa. Mutta ne ihmiset olivat niitä, jotka ottivat osaa mysterioihin, jotka ottivat vihkimyksen

mysterioissa. Me emme saa ajatella liian korkeaa niistä mysterioista, että ne olisivat olleet vihkimystä Salaiseen Veljeskuntaan, vaan että ne olivat samassa asemassa, kuin meidän kirkkomme ja yliopistomme. Ja ne, jotka ottivat osaa jonkun kerran niihin, he saivat toisenlaisen käsityksen elämästä, niinkuin filosofit ja runoilijat kertoivat niistä. Heillä silmät aukenivat näkemään, että kuolemanjälkeinen elämä on mitä suurinta onnea, joten kuoleman pelko sillä tavalla haihtui.

Jos nyt käännämme katseemme juutalaisiin, niin huomaamme, että he juuri sentähden, että olivat monoteisteja, olivat tavattoman suvaitsemattomia. He uskoivat, että on olemassa ainoastaan yksi jumala ja tämä jumala suosii heitä. Tuo ainoa jumala on valinnut heidät erikoiseksi kansaksi. Nythän me ymmärrämme, kun katselemme myöhemmin näitä asioita, että juutalaiset itse asiassa olivat profeettansa Mooseksen kautta tutustuneet omaan kansallishaltijaansa, johtajaansa, enkeliinsä, ja palvoivat häntä ainoana Jumalana, mutta eivät tienneet, että tämä oli vain heidän kansallisjumalansa. Mooses ja muut vihityt profeetat saattoivat sen tietää ja varmasti tiesivätkin, sillä se tulee ilmi tuossa Mooseksen käskyssä: ”sinun ei pidä tehdä mitään kuvaa minusta”. Se on hyvin merkillinen käsky, sillä se sopii ainoastaan sille suurelle Elämälle, joka on kaiken takana. Nyt juutalaiset luulivat, että he palvelivat ainoaa suurta Jumalaa, sitä, joka on kaiken takana, kun itse asiassa olivat oppineet tuntemaan oman kansallisjumalansa. Kreikkalaiset etsivät juuri muotoja jumalille, ja heidän sivistyksensä oli olemassa samalla kuin juutalaisten. Juutalaiset olivat monoteisteja ja heitä oli kielletty tekemästä kuvaa jumalasta. Kreikkalaiset olivat suvaitsevaisia, juutalaiset erikoisesti suvaitsemattomia.

Jos me katselemme yksityistä juutalaista siihen aikaan ja seuraamme hänen kuolemanjälkeistä elämäänsä, niin

näemme, että hän elämänsä aikana tottui ajattelemaan: ”minä olen sen nojalla, että kuulun jumalan kansaan, erikoisessa suhteessa jumalaan. Ainoastaan minä juutalaisena olen jumalan erikoisessa suosiossa, kuka tietää, että nämä muut kansat ovat, lienevätkö vielä ihmisiääkään. Minun, joka tiedän, mikä on jumalan tahto, ei tarvitse mitään pelätä. Ja jumalan tahto on, että minä kauan eläisin maan päällä ja menestyisin.” Ja hyvin pian se meni siihen, että menestyminen maan päällä oli menestymistä aineellisessa. Ja vaikka juutalainen ei näin analysoinut itseään, niin voimme huomata, että hänen sisässään vaikutti juuri tuo voima: ”minä olen jumalan suosiossa ja minun pitää menestyä tässä maailmassa. Ja minun menestykseni on esimerkki siitä, että jumala suosii minua. Semmoinen on jumalan tahto minun suhteeni.” Ja kun hän pani tämän ohjelman käytäntöön, niin hänestä tuli häikäilemätön olento. ”Oikeus on se, mitä minun jumalani tahtoo, lait ylläpitävät tätä oikeutta, sillä minä en rikko lakia, mutta minä menen häikäilemättä eteenpäin ja voitan maallisen menestyksen.” Ja kun juutalainen sitten kuoli ja astui tuonelaan, niin mikä häntä siellä kohtasi? Häntä kohtasi siellä juuri hänen oma profeettansa, Mooses kohtasi häntä jonkinlaisena tuomarina, arvostelijana. Silloin hän sydämessään ja omassatunnossaan tunsu, missä kohden oli rikkonut Mooseksen lakia vastaan. Laki oli selvästi sanottu, ja vaikka hän juutalaisena koetti täyttää ja luuli täyttävänsä jumalan tahdon, niin hän saattoi tehdä syntiä, ja se synti oli sitä, mitä hän rikkoi Mooseksen lakia vastaan. Se astui hänen eteensä kuoleman jälkeen. Mooses oli siis hänen tuomarinsa, kuten egyptiläisillä Osiris. Ja juutalainen tunnusti omassatunnossaan: ”minä olen rikkonut”, jolloin hän astui tuonelaan ja kärsi, mutta sitten, kun hän pääsi taivaaseen, silloin hänen taivaansa oli menestymistä aineellisessa maailmassa. Juutalaisen syvin inspiratio oli: menestyminen maailmassa — ja hänen taivaansa muodostui sen

mukaan. Taivaassa hän saattoi nähdä, kuinka kaikki hänen unelmansa toteutuivat. Hänen menestymisensä oli aivan rajaton. Ja sentähden juutalaisten taivas yhä vielä muodostaa suuren, voimakkaan voimapatterin, ajatusmuodon, inspiration lähteen. Juutalaisten taivas on inspiraationa näkymättömässä maailmassa juuri se, joka sanoo ihmisille, kuiskaa heidän omassatunnossaan, sielussaan: ”merkki siitä, että sinä teet oikein, elät oikein ja olet jumalan suosiossa, on se, että menestyt.” Ja me huomaamme, etteivät ainoastaan juutalaiset, vaan suuri määrä meidän kristityistämme saattaa ajatella niin. He ovat silloin hengeltään juutalaisia, jotka lähtevät siitä edellytyksestä, että tämä elämä ei ole minkään arvoinen, jollei siinä menesty. Nyt meidän ei pidä ajatella, että tämä on huono ja väärä ajatuskanta, mutta meidän täytyy pitää mielessä, ettei tämä ole koko totuus. Näitä inspiratioita on useampia. Parsilainen taivas sanoo: ”kunnioita ja auta luontoa, viljele maata, puhdistu itsesi.” Ja monet kristityt ovat tuon parsilaisen taivaan vaikutuksen alaisia, kuten viime kerralla puhuttiin.

Meillä ei ole vielä ollut puhetta buddhalaisesta taivaasta, joten meidän täytyy nyt kääntää huomiomme siihen, sillä samalla ymmärrämme enemmän ja enemmän Kristuksen avaamaa taivasta.

Nyt voimme sanoa yhteisenä tunnusmerkkinä, että nuo vanhat uskonnot työskentelivät aina määrättyssä piirissä, ne olivat kansallisia. Ei mikään niistä tullut yleismaailmalliseksi, niillä oli aina kansallinen värinsä. Eivät ne voittaneet maailmaa, sillä ne katsoivat asioita määrättyltä kannalta.

Sitten ilmestyi Buddha maailmaan noin 500 vuotta ennen Kristusta. Ja Buddha, josta sanotaan, että hän valmisti Kristuksen työtä ja tuloa, puhui ihmisille aivan uudella tavalla. Hän ei enää vetoa mihinkään erikoisiin ominaisuuksiin heissä, hän ei enää paljastanut totuutta erikoiselta näkökannalta, vaan

hän puhui ihmisille ihmisinä. Hän sanoi: ”ihmisen elämä, kuului hän mihin rotuun, kansaan tahansa, on kärsimystä, koko olemassaolo on kärsimystä.” Ja hänen neljä suurta totuuttaan kiersivät tämän kysymyksen ympärillä: olemassaolo on kärsimystä, voiko siitä päästä, voiko siitä vapautua, jotta vapautuisi kärsimyksestä? Buddhahan esiintyi keskellä Intiaa, keskellä semmoisia ihmisiä, jotka uskoivat jälleensyntymiseen. Ja kansalla ei ollut selvää käsitystä siitä, mihin tämä ikuinen kiertokulku oli vievä. Se korkeintaan saattoi ymmärtää sen, että kun ihminen uskollisesti täyttää velvollisuutensa jossain kastissa, niin hän pääsee sitten, kun uudestaan syntyy maailmaan, korkeampaan kastiin. Rahvaalla ei ollut selvillä, mikä oli lopputarkoitus, ei ollut selvää kuvaa täydellisestä ihmisestä, että ihminen voi tulla täydelliseksi, että hän voi vapautua tästä jälleensyntymisen pyörästä. Nyt Buddha tuli ja kutsui kaikkia luoksensa: ”ettekö ole kaikki huomanneet, että tässä elämässä on oikeastaan vain surua ja kärsimystä?” Ja silloin tuhannet tunsivat vastakäiun sielussaan: ”niin todella, siitä pitäisi vapautua.” Buddha sanoi: ”Minä olen tämän kaiken voittanut, olen totuuden nähnyt, tiedän, kuinka asiat ovat. Uskokaa siis minua, uskokaa, mitä neuvon teille, kulkekaa minun jäljessäni, sillä minä olen löytänyt totuuden.” Kun Buddha siis mahtavana, suurenmoisena, siveellisenä opettajana, viisaana ihmisenä kulki Intian tasangoilla, silloin on selvää, että monet tuhannet kuuluivat hänen äänensä. Hän antoi siis heille semmoisen käsityksen onnesta ja autuudesta, siis taivaasta, nirvaanasta, että se on vapautumista kärsimyksestä ja koko tästä näkyväisestä elämästä. Itse asiassa tämä näkyväinen elämä oli vain kuin vankila, koulu, kuin kokemusta, josta ihmisen piti vapautua, itsessään sillä ei ollut suoranaista arvoa. Mutta se vapautuminen tapahtui siveellistä tietä pitkin. Ja ensimmäinen ehto oli: ”lakkaa vuodattamasta verta, tappamasta. Kuinka sinä

voisit odottaa, että itse voisit vapautua kärsimyksestä ja jälleensyntymisen pyörästä, jos riistät toiselta olennotta pyrkimisen siihen vapauteen. Anna siis toisten pyrkiä rauhassa, niinkuin sinun tulee pyrkiä rauhassa. Ei ainoastaan ihmiset, vaan koko luonto pyrkii vapautumiseen. Sentähden ole varovainen sinä, joka tahdot kulkea minun jäljessäni, ettet yhtään elämää hukkaa, ettet yhdeltäkään olennotta riistä henkeä.” Ja seuraajilleen hän sanoi: ”Teidän täytyy olla eläimiä tappamatta, teidän täytyy olla kasvien suojelijoita, ja teidän täytyy mennä niin pitkälle, että seulotte vedenkin.” En tiedä, onko Buddha itse antanut tämän määräyksen, vai onko se tullut hänen munkkikuntaansa. Me tiedämme, että bnikkut, munkit, ovat arkoja veden suhteen. Tietysti heidän on mahdotonta välttää kaikkia mikrobeja tappamasta, joita vesi on täynnä, sitähan ei voi välttää. Mutta se osoittaa, että he olivat niin hartaita tuon käskyn noudattamisessa. Tästä oli seurauksena, että heidän mielipiteensä oli, että heidän täytyi tuntea mitä syvintä sääliä kaikkea elävää kohtaan. Buddhalaisen tunnusmerkki on hänen säälinsä kaikkia kohtaan. Ja buddhalaisessa maailmassa toteutetaan semmoista, mitä täällä kristikunnassa ei suinkaan ole toteutettu, ehkä vasta viime aikoina on ruvettu toteuttamaan. Buddhalaisessa maailmassa säälitään eläimiä niin, että rakennetaan eläinsairaloita. Enemmän kuin kaksituhatta vuotta sitten, kun emme vielä mitään tienneet kristinuskosta., oli sairaaloita elimiä varten buddhalaisessa maailmassa. Tämä on kyllä erinomaisen kaunis piirre buddhalaisessa uskonossa ja sillä on selvä vaikutus buddhalaisten kuolemanjälkeisessä elämässä. Minä en tiedä sitä, missä määrin se buddhalaisessa maailmassa on voinut viedä liiallisuuksiin, mutta sen me voimme nähdä — ohimennen sanoen — kuinka se sama aate, kun se tunki tänne kristikuntaan, on saanut aikaan kummallisia ilmiöitä. Buddhalaista meillä on juuri tuo antivivisektio ja kaikki

eläinsuojeluliikkeet, ja ne ovat erinomaisen korkeita ja hyviä asioita, mutta merkillistä kyllä, ne ovat voineet viedä täällä länsimailla liiallisiin ilmiöihin. Muistan, kun kerran nuorena tulin vieraana erääseen perheeseen, joka suuresti helli ja rakasti eläimiä. Kun istuimme salongissa ja juttelimme, minun silmäni kiintyivät kahteen nojatuoliin, joilla oli merkillisen lyhyet jalat. Ajattelin itsekseni, mahtoivatko ne olla heidän pieniä lapsiaan varten, mutta en uskaltanut sitä kysyä, kun olin vieras. Hetken perästä tuli sisään kaksi isoa koira, tulivat kädestä tervehtimään ja menivät sitten istumaan nojatuoleihin ja ottivat osaa seurusteluun. En tahdo siitä mitään sanoa, onhan se ainakin äärettömän originellia, mutta sattuu usein, että tuommainen eläinrakkautta vie sairaalloiseen hellyyteen, joten koira suojellaan enemmän kuin jotakin ihmistä. En tiedä semmoista tapausta, mutta voimme kuvitella, että on jokin perhe, jossa koiraa palvellaan, hyväilläään ja hellittää enemmän kuin lapsia: silloin se tulee sairaalloiseksi. Ei meidän pidä niin kohdella eläimiä, että rakastamme niitä hullummin kuin ihmisiä, että koko mielikuvituksemme on kiinni noissa eläimissä. En tarkoita, että ihmislapsiakaan pitäisi sillä tavalla rakastaa ja helliä. Minkätähden ei? Sentähden, että se vaikuttaa kuolemanjälkeiseen elämään. Siinä näkyy niin selvästi, mikä on tuloksena. Nyt ei kylläkään buddhalaisessa maailmassa näitä ilmiöitä paljon ole huomattavissa, siksi siellä voi tapahtua sillä tavalla, kuin kerrotan seuraavassa buddhalaisessa legendassa:

Kerran eräs buddhalainen lähestyi taivaan porttia ja hänellä oli mukanaan koira. Tämä koira oli ollut hänen ainoa todellinen ystävänsä maan päällä, hän ei ollut saavuttanut keltään ihmiseltä samaa uskollisuutta ja rakkautta, kuin siltä. Mutta hänen suhteensa koiraan oli aina ollut terve, hän oli ainoastaan nähnyt, että tuo olento oli hänelle uskollinen, rakasti häntä. Ja kun hän tuli kuoleman jälkeen taivaan portille, niin

koira oli hänen mukanaan. Hän kolkutti portille ja pyysi päästä sisään. Portin vartija avasi oven ja sanoi: ”Ole hyvä”. Mutta kun hän astui kynnykselle ja koira aikoi astua sisään, niin ovenvartija sanoi: ”Koira ei voi tulla taivaaseen”. — ”Niinkö, mutta hän on minun paras ystäväni.” — ”Ikävä kyllä, mutta ei voi”. — ”Silloin on minun taivaani ulkopuolella sitä taivasta”. Ja hän kääntyi ja oli uskollisen ystävänsä kanssa.

Tämä buddhalainen osoitti itse asiassa tuntevansa ja tietävänsä, mitä Buddha oli opettanut ja tuntenut. Jos hän olisi astunut sisään tuohon taivaaseen, niin mitä se merkitsee? Se oli tavallinen buddhalainen taivas eri ruumistusten välillä niille ihmisille, jotka eivät olleet vapautuneet jälleensyntyisestä, mutta joiden sisällä oli kaikunut tuo tieto: onni on siinä, että vapaudumme jälleensyntyisestä. Taivaan täytyy olla persoonallisen olemassaolon unohtamista, ja tavallinen buddhalainen astui siihen taivaaseen suurella ilolla, sillä hän sai silloin unohtaa persoonallisen olemassaolon suruineen. Mutta tämä buddhalainen, josta legenda kertoo, oli ymmärtänyt oikein Buddhan, sillä hän huomasi, että tie kulkee juuri säälin kautta. Kun hän kääntyi ympäri taivaan portilla, niin hän itse asiassa joutui semmoiseen asemaan, johon juuri buddhalainen aina saattaa joutua. Buddha oli siinä suhteessa samanlainen kuin Kristus, että hän ei puhunut määrätyille kansoille, vaan kaikille ihmisille. Siis Buddhan todellinen taivas on säälivässä auttamisessa ja palvelemisessa, ja se kohdistui ennen kaikkea juuri eläinmaailmaa kohtaan. Sentähden, kun tämä buddhalainen kieltäytyi menemästä buddhalaiseen taivaaseen, joka ei ollut todellinen nirvana, niin hän tuli Buddhan todelliseen taivaaseen, jonka Buddha valmisti. Sillä mikä oli hänen kokemuksensa kuolemanjälkeisessä elämässä, kun hän oli kieltäytynyt? Hänen kokemuksensa oli se, että sai oppia siellä tekemään hyvää, palvelemaan ja auttamaan ennen kaikkea juuri nuorempia veljiä

maan päällä, siis eläimiä. Tämä Buddhan avaama taivas oli hieman samanlainen kuin se, jonka Kristus avasi. Se oli siis todellinen taivas ja aivan universaalinen, jota vastoin buddhalainen tavallinen taivas oli sitä inspiratiota, joka huutaa ihmiselle ”etkö huomaa, kuinka mitätön on tämä persoonallinen elämä, tämä itsekäs elämä, se ei voi johtaa muuhun kuin kärsimykseen.”

Buddha oli tällä tavalla Kristuksen tulon valmistaja, ja okkultisesti katsoen hän oli niin erikoisen korkea ja suuri olento, että vaikka hän itse ei syntynyt jälleen maailmaan, ei tullut takasin ruumiiseen, niin hän ei ole jättänyt meidän maapalloamme, vaan ylläpitää yhteyttä tämän kanssa ja voimakkaasti inspiroi. Hänen inspirationsa on hyvin merkillinen. Kaikki eläinsuojelus ja filosofinen ajattelu, joka tavoittelee elämän ymmärtämistä ja elämän kärsimysilmäiden läpi katsomista, on hänen inspiratiotaan. Mutta Buddhan suuri inspiratio näkyy myös toisella alalla. Hän on tieteellisen ajattelun takana, hän oikeastaan kasvattaa salaperäisen vaikutuksensa kautta ihmiskunnassa ajatuskykyä. Hän on ensimmäinen ihminen, joka itse nousi tuohon mahdottomaan korkeuteen ajattelemalla ja mietiskelemällä. Sentähden hän on ratkaissut ajatuksen arvoituksen, hän on kaiken ajatustyön takana, säännöllisen mietiskelyn ja esoteerisen pyrkimyksen takana. Buddha tahtoo sillä tavalla kasvattaa ihmisiä. Jos me koetamme oppia ajattelemaan, silloin me itse asiassa pyrimme yhteyteen Buddhan kanssa tai saavuttamaan osallisuutta hänen suuresta inspiratiostaan. Ja sentähden me voidaan myös sanoa, että tässä meidän kristikunnassa on meillä vielä tällä hetkellä selvemmat käsitykset Buddhan inspiratiosta kuin Kristuksen. Sillä jos me ajattelemme, minkälaista ihmistä me ihailemme tässä meidän nykyisessä sivistyksessämme, niin meidän täytyy sanoa — mitä enemmän olemme sivistyneet, mitä enemmän

tieteellinen ajatustapa on voittanut alaa — että ihailimme ihmistä, joka on järkevä ajattelija, mutta hieman kylmä. Ihmisen pitää osata ajatella, mutta ei mennä tunteisiin, sillä silloin hän ei osaa selvästi arvostella asioita. Hänen täytyy nousta kaiken tunne-elämän yläpuolelle, olla järkevä olento, joka voi keskustella kaikista asioista rauhallisesti, joka ei ole persoonallisesti kiinni missään. Semmoiseen se on vienyt täällä länsimailla. Jos me ajattelemme oikein sivistynyttä ihmistä, niin meillä on se käsitys, että hänen täytyy olla hillitty, hieno olento, kuta rauhallisempi hän on, sitä sivistyneempi hän on.

Tämä on alkuaan buddhalaista inspiratiota. Siinä suhteessa Kristus toi jotakin toista. Sillä vaikka Buddha puhui kaikille ihmisille, vetosi jokaisen kokemukseen, kun hän sanoi, että elämä on kärsimystä, niin hän ei kuitenkaan ilman muuta tyydyttänyt jokaista ihmistä, kun ymmärrämme tämän hänen eksoteeristen sanojensa mukaan. Meissä on jäljellä jotain vanhaa kreikkalaisista — vanhaa suomalaista täällä meillä — joka sanoo: elämän ei pitäisi olla vain kärsimystä. Ihmisen ei pitäisi olla vain semmoinen nukke elämän näyttämöllä, joka ei itse osaa mitään ohjata, joka ei osaa vapautua kaikesta pahasta. Jos me nyt olemme henkiolentoja ja tulleet tämän maan päälle, niin eikö meillä voisi olla jotakin positiivista tehtävää, pitääkö sen olla ainoastaan negatiivista? Ehkä voisimme itse asiassa luoda jotakin tähän maailmaan, luoda onnea ja kauneutta tänne. — Meillä ihmisillä on tällainen aktiivinenkin halu, toiminnan halu; tässä pitää jotakin tehdä, ei ainoastaan kieltäytyä, vetäytyä pois, vaan panna voimaa tähän ulkonaiseen elämään. Ja kun Jeesus Kristus tuli, hän kulki ympäri tuolla Palestiinassa ja samalla tavalla, kuin Buddha, hän puhui kaikille ihmisille, vetosi kaikkien kokemukseen, mutta hänen sanomansa ydinajatus oli: ”Teillä ihmisillä on tehtävä juuri tämän maan päällä, te olette Jumalan Poikia, te olette tulleet ulos tuosta

suuresta, ihmeellisestä Isästä, Elämän hengestä, joka on rakkaus. Te olette siitä tulleet ulos ja teidän pitää saada hänen henkeään ja rakkauttaan eläväksi täällä maan päällä. Teidän pitää luoda onnea tähän maailmaan.” Tämä sisältyy tuohon Jeesuksen sanaan: ”Tapahtukoon Isä Sinun tahtosi maan päällä, niinkuin se aina tapahtuu taivaassa”. Jos Buddha sanoi: ”Taivaassa on se oikea elämä, meidän pitää vapautua tästä elämästä, joka on kärsimystä”, niin Jeesus käänsi sen asian paljastaen saman totuuden: ”Todellinen elämämme on kyllä näkymättömissä, mutta meidän tehtävämme on tuoda juuri tuo näkymätön ulos tähän näkyväiseen. Tulkoon sinun valtakuntasi. Sinun valtakunnassasi aina tapahtuu Sinun tahtosi, mutta kysymys on siitä, että se tahto tapahtuisi täällä. Ja mikä on elämä taivaassa? Se on elämä harmoniassa, onnessa, autuudessa. Ja kysymys on siitä, että onni eli autuus tuotaisiin alas tänne maan päälle. Meidän ei siis pidä paeta kärsimyksiä, vaan voittaa ne.”

Tämmöinen oli Jeesuksen Kristuksen sanoma. Samalla tavalla Buddha opetti: ”Teidän pitää sääliä, ymmärtäkää, että kaikki kärsivät.” Jeesus Kristus sanoi: ”Teidän pitää rakastaa, ei ainoastaan sääliä, ei katsoa asioita kuin ylhäältä päin. Teidän pitää mennä ulos elämään, olla maailmassa mukana, mutta ei olla maailmasta. Se on minun sanomani teille.”

Sentähden me huomaamme kuoleman jälkeen, että useimmat buddhalaisista menivät erityiseen taivaaseen, mutta ne, jotka oikein ymmärsivät Buddhan taivaan, tulivat työhön kuoleman tuolla puolen. Samalla tavalla ne, jotka eivät ymmärrä Kristuksen sanomaa, ovat rakentaneet taivaansa kuoleman tuolla puolen, ja niissä heillä on psyykkiset yhteytensä noiden toisten inspiratioiden kanssa, niin että jokainen kristitty, joka on omassa taivaassaan, on jonkun esimerkiksi persialaisen tai juutalaisen inspiration alainen. Se on jakautunut moneen lahkoon ja se ei ole todellisuudessa Kristuksen taivas, vaan kristittyjen luoma

taivas, joka pidättää heitä tietämättömyydessä, kuten täällä maan päällä.

Mutta Kristuksen valmistama taivas on vaan vapautta rakkaudessa, kuten buddhalainen on täynnä sääliä. Kristitty, joka todella on ymmärtänyt Kristuksen sanoman, hän kuoleman jälkeen, koska hän on rakkauden hengen täyttämä, kysyy: ”Mitä minä nyt voin tehdä?” Hän unohtaa itsensä, kuten buddhalainen. Ei Kristuksen seuraaja pyri mihinkään erityiseen taivaaseen, hän ymmärtää, että semmoinen taivas, jossa haluaa nauttia rauhassa, on hirmuisinta itsekkyyttä. Sellaisesta ei ole Kristus puhunut mitään. Kristuksen taivas on rakkautta, se on sitä, että me emme tavoittele mitään taivasta, se on sitä, että olemme unohtaneet itsemme.

On yksi merkillinen asia. Sen perästä, kun Kristus tuli maan päälle, on jokainen ihminen, joka on kuullut hänestä, jokainen kristitty siis, saanut aivan kuin jonkinlaisen Kainin merkin, hänet on merkitty, joten hän tietää sydämessään, sisässään, että elämän salaisuus on rakkaudessamme, epäitsekkäässä rakkaudessa. Ja sentähden jokainen kristitty, kun hän kuolee, kohtaa tuomarinsa, mutta hänen tuomarinsa ei ole nyt enää Mooses, ei Zarathustra, ei mikään noista vanhoista profeetoista, vaan Kristus. Hän sanoo hengessään kuoltuaan: ”Mutta minähän en ollenkaan seurannut rakkautta, en ymmärtänyt mitään rakkaudesta. Minä olen ollut itsekäs ihminen. Oi, minun elämäni on siis mennyt hukkaan, se oli kadotettu elämä.” Tämmöisen hyvin merkillisen tuomion ihminen langettaa itsestään. Ei hän joudu kadotukseen, hän saa käydä taivaaseen ja syntyä uudelleen, mutta se tuomari on merkillinen tieto hänen hengessään: ”En ole käyttänyt tätä elämää oikein. Minun olisi pitänyt elää rakkauden mukaan. Onhan tietysti niitä ihmisiä ja ehkä useimmat ihmiset näkevät, että he joskus joissakin kohdin seurasivat rakkautta. Ja niissä

kohdin on aivan kuin kuoleman jälkeen avautuisi ikkuna Kristukseen päin, että he saavat selvemmän käsityksen Kristuksesta ja hänen sanomastaan. Tämä tapahtuu kuoleman portilla ja sen ikkuna, silmä menee kyllä taas kiinni. Ihminen elää sitten taivaassa, mutta kun jälleensyntymisen kello kuuluu, silloin hän taas hengessään näkee eteenpäin, katsoo taakse ja tietää vähän selvemmin, mikä on Kristuselämä, rakkaus.